

Swedish B – Standard level – Paper 1
Suédois B – Niveau moyen – Épreuve 1
Sueco B – Nivel medio – Prueba 1

Friday 8 May 2015 (afternoon)
Vendredi 8 mai 2015 (après-midi)
Viernes 8 de mayo de 2015 (tarde)

1 h 30 m

Text booklet – Instructions to candidates

- Do not open this booklet until instructed to do so.
- This booklet contains all of the texts required for paper 1.
- Answer the questions in the question and answer booklet provided.

Livret de textes – Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas ce livret avant d'y être autorisé(e).
- Ce livret contient tous les textes nécessaires à l'épreuve 1.
- Répondez à toutes les questions dans le livret de questions et réponses fourni.

Cuaderno de textos – Instrucciones para los alumnos

- No abra este cuaderno hasta que se lo autoricen.
- Este cuaderno contiene todos los textos para la prueba 1.
- Conteste todas las preguntas en el cuaderno de preguntas y respuestas.

Text A

Uppfinnartävling**Ludvig, 10, fick 10 000 av Håkan Lans**

Ludvig von Schenck i Sickla skola prisades för sin uppfinning "Smart Tube" när alla skolor i Nacka kommun tävlade i uppfinnartävlingen "Hållbar Utveckling 2014". Den världsberömda uppfinnaren Håkan Lans delade ut priset.

Grattis! [- X -] ?

– Tack. Det känns bra. Redan när jag kom på uppfinningen tänkte jag att den åtminstone borde få något pris.

[- 1 -] ?

– Den heter "Smart Tube". Det är ett vattenhjul som kan sättas in i rör, ledningar och brunnar där det strömmar vatten så kan man göra el av den rörelseenergin. Det är ju bara att koppla vattenhjulet till en generator.

[- 2 -] ?

– När jag fick veta att vi skulle vara med i den här tävlingen började jag tänka på vattenkraftverk. Sen tänkte jag att det ju finns en massa ställen där det strömmar vatten. Hemma i alla rör, i brunnar ute, i reningsverk och badhus. Det borde man ta vara på.

[- 3 -] ?

– Då presenterade jag den, gjorde skisser och byggde en modell.

[- 4 -] ?

– Ja. På NO/SO*-lektionerna byggde vi modellen. Under lektionerna i svenska fick vi träna på att presentera uppfinningen skriftligt och muntligt. När vi hade bild fick vi lära oss att göra reklam för den.

Vad ska du göra nu?

– Det vore ju roligt om uppfinningen började användas. Om jag har råd ska jag kanske söka patent och sen måste jag nog fortsätta spinna på idén.

Du och din klass fick 10 000 kronor. Vad ska ni göra för pengarna?

– Vi kanske åker till Gröna Lund.

Anpassat efter Ulrika By, *Dagens Nyheter* (2014)

* NO/SO: naturorientering/samhällsorientering

Text B

Filippa Sundlin: Barbie är oskyldig!

Jag lekte väldigt lite med dockor när jag var liten. Med dockor menar jag de där som föreställer bebisar, dockor som man ska byta blöjor på, mata och natta. Nej, det var inget för mig.

5 Barbiedockor däremot lekte jag mycket med. Barbie var ju alltid vuxen, hon behövde ingen speciell omvårdnad och det enda hon krävde var att man klädde henne snyggt och passande för situationen. Gärna med rätt accessoarer också. Skor och handväskor var viktiga och jag kan ännu se framför mig hennes snygga turkosa pumps med jättehög klack.

10 Skor och handväskor är fortfarande viktiga i mitt liv och vet du vad? Jag har faktiskt ett par turkosa pumps. Med jättehög klack! Nu kan man ju då fråga sig om jag har blivit påverkad av Barbie? Har barbiedockan fått mig att älska handväskor och skor och är det Barbie som fick mitt vuxna jag att skaffa svindyra, turkosa skor som det är omöjligt att gå i?

Jag skulle ju gärna skylla just pumpsen på Barbie men sanningen är den att det var jag som påverkade Barbie och inte tvärtom. Barbie är en docka som man leker med och i leken ger man henne de egenskaper man själv har eller kanske önskar att man hade, man klär henne i de kläder man själv tycker är fina.

15 Barbie är missförstådd och hon blir orättvist behandlad då man skyller unga flickors kroppsfixering på henne. Hon finns där för att små flickor och små pojkar ska få leva ut sina fantasier med henne i huvudrollen. Barbie ger sig inte ut för att vara något annat än just det, en docka! Och våra barn fattar att hon är en docka och inte en riktig kvinna, lika väl som dom fattar att en docka som ser ut som en bebis inte är en riktig bebis.

Det eviga leendet
Jyrki Valkama/Yle

25 Annat är det med de retuscherade bilderna på "normala" kvinnokroppar som finns i alla tidningar i dag. Bilder som vi matas med och som vi tror föreställer riktiga, vanliga människor. Ser dom ut sådär så måste ju jag också kunna se ut sådär. De finns överallt, i tidningar, i TV, i reklamer ser man de där smala, vältränade kvinnokropparna med stora bröst.

Och så skyller vi på Barbie?!

Anpassat efter <http://svenska.yle.fi> (2014)

Text C

Barnläkare: "Inget tittande alls för de minsta barnen"

Rekommendationer från det amerikanska barnläkarförbundet avråder från tv-tittande när det gäller barn som är yngre än två år. Råden baseras bland annat på studier som visat att barn som ser mycket på tv, tre timmar per dag, riskerar koncentrationsstörningar och språksvårigheter.

5 Hugo Lagercrantz, barnläkare på Astrid Lindgrens barnsjukhus och professor på Karolinska institutet, menar att det framför allt handlar om en försiktighetsprincip. Forskningen är oklar på området, och då finns all anledning att ta det säkra före det osäkra. Det finns risker för felkopplingar i hjärnan, när mycket små barn utsätts för snabba klipp och zoomningar.

10 Att tala om pedagogiska och utvecklande program för barnen är att lura sig själv, anser han. Studier visar ju att barnen snarare får en försenad språkutveckling. Vad barnet behöver är att sitta i mammas eller pappas knä, att få höra ramsor och titta i bilderböcker.

Vad beträffar ADHD* är det i första hand ärftligt. Men hos de barn som har anlag för ADHD kan anlagen förstärkas. De barnen behöver framför allt en strukturerad och lugnande miljö, säger Hugo Lagercrantz.

15 Han nämner också reklam och våldsinslag som ett bekymmer eftersom det förvränger barns uppfattning av världen. Och vanor som grundläggs tidigt, blir svåra att ändra på senare. Men det vi är särskilt oroade över är de barn som kommer upp i väldigt många timmars skärmtid, med både tv och datorer, det hindrar dem från att leka och röra på sig. Barnfetma är ett väldigt allvarligt problem idag.

20 Hugo Lagercrantz tycker inte att barn [- X -] är ett och ett halvt år ska få se på tv [- 31 -], förrän de är i treårsåldern, och [- 32 -] ska det vara tillsammans med föräldern. Men [- 33 -] en tvååring råkar titta en halvtimme på Bolibompa en gång så blir det ju inte hjärnskadat för det.

25 Finns det inga fördelar med tv?
– Jo, jag tror att det är bra att barn i skolåldern ser många engelska tv-program. Det kan bidra till att svenska barn blir bättre på engelska [- 34 -] tyska, franska och italienska barn, som bara ser dubbade filmer.

Anpassat efter www.bt.se (2011)

* ADHD: förkortningen står för *Attention Deficit Hyperactivity Disorder* och är en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning

Text D

Välkommen till Fridhems Folkhögskola!

Praktisk information

Fridhems Folkhögskola ligger på den skånska slätten i byn Svalöv. För femtonde året i rad producerar vi sommarveckor med spännande kurser, god mat och underbar kvällsunderhållning.

Kostnad

Undervisningen är finansierad via statsbidrag och avgiftsfri för kursdeltagaren. Det du betalar för är kost och logi. För vissa kurser tillkommer materialkostnader, denna specificeras i så fall i välkomstbrevet som skickas ut i april. Eftersom Fridhem är en internatskola prioriterar vi boende kursdeltagare vid antagning. Om du bor i närheten kan du bo hemma och då får du en rabatt på 1000 kr.

Inkvartering

Som gäst på skolan bor du alltid i enkelrum. Om du vill ha ett rum med dusch och toalett betalar du 500 kr extra (endast toalett 300 kr extra). Ange i så fall detta på ansökan. Först till kvarn gäller. Vi har även tillgång till några dubbelrum om så önskas. Handdukar och lakan ingår.

Kurser

Våga tala 30 juni 2014 – 4 juli 2014

Har det hänt att du haft något att säga men låtit bli för att hjärtat bankat alltför hårt? Känns tanken på att tala inför en grupp skrämmande? Skulle det ändå vara roligt att göra det? Att hålla i presentationen på jobbet, eller talet på festen? Då är det här kursen för dig. Under mycket avslappnade förhållanden arbetar vi kreativt och metodiskt för att väcka modet och lusten till att tala inför grupp. Det blir en mängd praktiska och roliga övningar. Vi går även igenom ett tals struktur, rösten och kroppsspråket. Ingen är född till talare men alla kan bli det.

Poker för nybörjare 7 – 11 juli 2014

Det här är kursen för dig som är nyfiken på poker och främst varianten Texas Hold'em! Under en vecka bekantar vi oss med spelets grunder, diskuterar teori, psykologi, spelar tävlingar och har kul tillsammans! Poker är ett socialt kortspel som till stor del bygger på skicklighet och är en populär tävlingssport som kan spelas på den nivå man önskar. Det finns alltid nya saker att lära sig! Kursen kräver inga förkunskaper men ta gärna med ett gott humör. Välkommen till en vecka full av tankenötter, trevliga möten och roligt kortspel! Självklart spelar vi inte om pengar.

Anpassat efter <http://fridhem.fhsk.se> (2014)